

que occasione reificationis concessa fuit; sed hoc videbatur equi vocum clarum, quoniam iuridictio pernecesse non importat feudalitatem, sed est de sua natura allodialis. deout posse habere Castrum in feudum ab uno, & jurisdictionem in allodium ab altero, sive quod Castrum jure feudi sit unus, & iuridictio sit alterius, Rosenthal. a. cap. 6. n. final. cum concord. in glo. final. & habeatur in Tiburria Castrorum hoc sit, atque si talis fuit etiam partium intentio, recognitio in feudum, & respetivae investitura, fuisse de ipsa iurisdictione, que dabant, non autem de Castris, que sunt quid diversum.

Imperator siquidem Maximilianus, neque iurisdictionem, neque Imperium dedit Jacobo Quarto hunc Statum ab eo recognoscens in feudum, quia haec jam habebat, sed solum protectionem; & tamen omnia loca, & bona sub recognitione, & devolutione venerunt, multo magis in presenti, dum infidele dedit iurisdictionem, & Imperium, ut aliquid daretur, & recuperetur hincinde, fortius vero ex dicta potissimum ratione refutandi feudum principale suum unum, postquam cessaerat causa, ob quam recuperatio facta fuit.

Et si antiquiora, & altiora petere volumus, quando Rogerius Normannus Sicilie Comes Regii nominis cupidus, ex illam Regionem malo fato, in utraque Sicilia nomine Regium, ac Regni speciem introducendo, juxta unam opinionem, Regnum recognovit in feudum ab Anacleto Antipapa, obtenta etiam deinde confirmatione ab Innocentio Secundo, iam partim jure proprio, & ex majorum successiborum, partim vero (Deus scit quomodo) Civitatis, Provincias, & loca possidebat, cum omnibus regibus, aliud non obtinendo ab infidele, nisi titulum Regium, & tamen omnia venerunt sub recognitione in feudum, & successivè sub devolutione.

S U M M A R I U M .

- 1 De statu cause.
- 2 De articulo principalis, an recognoscens in feudum Castrum, censeatur etiam recognoscere bona in eo existentia.
- 3 Pendente questione devolutionis, quis debet obtinere in possessorio.

ANNOT. AD DISC. LVI.

1 Sia causa fuisse recuperata per hominem concordiam, jam conclusam, cuius effectum impeditivit nimia scrupulosa legulitas aliquorum defendorum, dum defunctus interem Princeps Nicolao, ejusque filio, & successoris distractio omnia existentia in hoc Principatu, juxta ea, que regenerant sub tit. de credita disc. 13. & 191, cesavit, illa unicam tumoris occasio in hoc discursu, vel precedentibus infinita, ob quam expediebat hanc item subtiliter, unde propterea nimium affectus, cautela invenitur damnum in toto illo, cui magis consuli curabatur, idque causa adhuc pender, sed sine spe effectus.

De articulo autem principale, an scilicet recognoscens proprium Castrum in feudum ab uno, recognoscere etiam censeatur praed. & bona privata in coexistencia, & quando haec efficiunt etiam feudalia, plures habent actuom hoc eod. tit. & praeferunt supra dico. 47. & infra. dico. 63, ac etiam in Romana seu nullius dico. 111, ideoque superfluum est repetere, & praeferunt dico. 63. & dico. 111, advertitur ad distinctionem in presenti contentiam, que videtur nimium probabilis, beneque fundata inter concessionem etiam, que fuit ab infidele de re propria, & illam concessionem etiam, que ab infidele de re suarecipiatur, atque in effectu ista, si potius dicenda questione facti, & voluntatis, quam juris, & per consequens erroneum videtur in ea procedere in generalitatibus, vel cum illis autoritatisibus, que pertinunt terminos diversos, ac habentur diversas circumstantias, ex quibus revera totum pender.

De altero autem puncto, an scilicet pendente questione de evolutionis feudi, posse esse debet penes feudatarium, vel penes dominum, nimium rare, peneque nulla videntur nos die questiones in praxi, retenta eadem distinctione plures infinata super in anno, ad dico. 53. & 54. & in aliis frequentier, inter fidei vera, & propria, quia solum hodie videntur esse illa, quo obtinuerant a Princeps, habentes jussi, & sicum, & alia in propria, que obtinuerunt ab Ecclesiis, aliquique inferioribus; ito etenim secundu calu intrare potest, & prefertur vero super quibusdam acervis, seu montonibus illius terra venosa, que extrahitur a fodina pro vena

tur confitudo sibi ligandi manibus plenis, & sic non est questione juris, sed observantia, & coniuctudinis.

R O M A N A ANNUAE PRESTATIONIS, SEU PRETII MINUTORUM, PRO PRINCIPE PLUMBINI NICOLAO LUDOVISIO, CUM DUCISSA BRACCHIANI ISABELLA APPIANA.

Causa disputans coram A. C. & sociis per Concordiam.

Obligatio facta per feudatarium intuitu feudi, seu pro rebus occasione feudi qualitas, an cesser, & resolvatur amissio feudi, non per devolutionem, vel culpam, sed ob occupationem ab inimicis Domini.

Et si sequenda eiusdem feudi recuperatione cum vi bellica, num intreratio postlimini pro dicta obligacionis reviviscientia. Et aliqua de pacto restitutio super huiusmodi obligacionibus adjecto, in cuius gratiam illud appositum censeatur.

De expensis belli factis per dominum pro recuperatione feudi ab inimicis, an refici debeant per feudatarium, vel conversio facta per feudatum, an refici debeant per Dominum.

Tempus belli, seu alias calamitosum, & impedimentum, an computandum sit in termino conventionali, & aliqua de mineralibus, an pro eorum pretio debeantur fructus recompensatiivi, ut super eis pacifici licet circa labem usurpare.

S U M M A R I U M .

- 1 Facti series.
- 2 Verbum, posse, importat facultatem.
- 3 Pactum restitutio confitetur adiectum in gratiam creditoris, que volenter, non allegabile per debitorem.

- 4 De bonis, quo ab officiis capti, & recuperata postlimino redirent ad priorem causam.
- 5 Declaratio conclusio, ad quan. 3.

- 6 In conditionalibus sufficit conditionem semel ac momento extitisse, non curata perseverantia.

- 7 Declaratur melius conclusio, de qua num. 3.

- 8 Quando conventiones, & onera suscepimus per feudatum etiam in bonis allodialibus, censeantur occasione feudi, & correpetive ad illius possessionem.

- 9 Obligatio occasionalis, seu causativa cessat ex sante causa.

- 10 Successor feudi an tenetur reficerre primo feudatario accessiones, & melioramenta quamvis separabilia.

- 11 Declaratio conclusio, de qua num. 6. & quando cessante conditione redire obligatio cessa.

- 12 Empor, qui ut evictionem impedit, vel rem evictam recuperaret, solvit pretium, dicitur obtinere ex nova causa.

- 13 Dominus an recuperet a feudario impensis preoccupatione feudi, vel contra feudarium a domino.

- 14 Non datur accessio pro credito pecuniarum super pretorei fructuariae salva forte, nisi in certis casibus.

- 15 De requisitus contractus censuari.

- 16 De intersc. luci censari, & danni emergentiis.

- 17 Quomodo in fidinis, & mineralibus derur annus fructus, cum effectibus exinde resultantibus.

- 18 Tempus belli, seu alterius impedimenti, an si subducatur termino conventionali.

D I S C. LVII.

Evoluto Statu Plumbeo ad Imperatorem ob extitam lineam mafculinam Jacobi Quarti Apiani, qui illum in feudum recognoverat, eoque subfidebat Princeps Nicolao Ludovisio, juxta seriem, de qua supra in Massanem Castorum hoc eod. tit. plures exortae fuerunt controversiae inter dictum Princeps, & Italiellanum Bracchianum Ducisam, ultimi Princeps Sororem, & ab infestis hæredem, præfertur vero super quibusdam acervis, seu montonibus illius terra venosa, que extrahitur a fodina pro vena

vena colligenda, & que vulgo minutus dicitur, ob parvos, & minutos ejusdem vena lapides cum dicta terra admixtos, prætentente dicti feudatarii harde allodiali, dictos minutos, seu montanos, tamquam fructus feudi a solo jani cœparatos, eis allodiales, atque allodiale harde datrum spectare; & converso autem prætentente feudatario fucello, montos prædictos, tamquam solo denso coagulatos, dici non posse fructus a feudo separatos, idque cum eo devolutos esse; atque initio super huiusmodi controversias compromiso in personam Ducis de Medina de las Torres, tunc Regni Neapolitan Proregis, qui de confilio plurium sapientum, regiorum etiam officialium, per arbitramentum tentantem, cœnatur, & declaravit, montos remanere debere penes Princepem, cum his obligaciones foliendi Ducis anni scut. 3600, cum facultate redimenti ad rationem 6. pro centenario, importat scut. 60. mad cuius laudi normam deventum est ad concordiam, sub eo pacto, quod in eventum in quem Status Plumbei, per devolutionem, vel quemcumque alium calum, non sicut, seu non possideret amplius per dictum Princepem, eisque descendentes, Ducis, vel cui reverterentur ad primavera iusta, Princeps vero, vel cui remanerent liberatis, & dicta fors principalis in tacto, vel in parte soluta esset, restitui debet.

Eum autem de anno 1646, arma Regis Christianissimi, expulso dicto Princepe, Arcem Longoni, & Plumbeum, totumque statum occupasset, sequuta postmodum de anno 1649, recuperatione cum armis Regis Catholicissimi, dicto Princepe ad primavera possefitionem reintegrato, Ducis prædicta cum pulvris coram A. C. ad solutionem dicta annua prestationis, & post plures disputationes, hoc nostra concordia dicto Princepi fatis proficia controversiam terminavit.

In huiusmodi autem disputationibus coram Justice, ac etiam in Advocatorum congregibus pro causa directione, ex parte dicti Princepis recti convenientibus, de pluribus punctis adactum, primo autem, & principaliter, an factus esset causus dicti pacti restitutio concepti in quemcumque casum, in quo statu ad alios extra Princepem, eisque descendentes deveniret, flante dicta expunctione, ac respectiva possefitione sub nomine Regis Christianissimi per triennium, & ultra; super quo puncto, scribentes pro actrice nimirum insinuant in eo, quod pacum prædictum esset eius facultativum, utpote conceptum cum verbis, posse, quod de sui natura facultatem importat, gl. in cap. 1. verbo posse, & recte in l. i. pte audiu. ff. de off. prefatis, Sard. conf. 93. n. 7. decr. 309. n. 3. p. 2. recent. & sapientie Barbos. dict. 268.

Fortius quia talis est natura pacti restitutivi, ut scilicet adjectum censeatur in gratiam creditoris, cuius intercessio promissa adimplendum adiectum sit, in quibus terminis procedunt dicta, & alia similes authoritates, ac etiam assilsi superius assignata ratio: fecus autem est, ubi conceptum est sub conditione causal, cuius evenitus culpa debitor tribui non valeat, tunc enim in uryusque contrahentes gratiarum, nisi verba in contrarium urgeant, adiectum esse censeatur ex natura relativorum, seu requitalis inter contrahentes servanda, Purpur. conf. 557. numer. 28. Sylvan. conf. 102. num. 23. fortius vero, ubi verba assilsi, utin præsent, dum uterque effectus ad uryusque contrahentes aqualem favorem in pactum deducatur, est, creditori feliciter redirendi ad primavera iusta, & debitoris obfendendi liberationem, cum actione etiam repetendi solutum, quod evidenter implicat, cum dicta conclusione referendis utrum dicti facti ad solam facultatem creditoris, ubi enim assilsi verba, vel urgent conjectura, huiusmodi verisimilis voluntatis, planum est, pacum remanere reciprocum, & ad uryusque favorem, Purpur. & Sylvan. proxime supra, Affl. & decr. 297. num. 6. Surd. decr. 113. num. 7. ubi Addept. & admittitur d. decr. 422. num. 7. part. 4. recent.

Clariss vero, ac ex dicta ultri ratione subiecta materia, cum huiusmodi conventione correspondiva esset ad feudum ejusque possefitionem, tam in origine, seu causa transaktionis, dum Princeps non alia ratione ius, seu actionem in huiusmodi montonis habere pretendebat, nisi tamquam possessor feudi, de cuius perfunctis esse dicebantur, quam etiam quia sibi tamquam privato, & independenter a feudo, nullatenus expediebat habere huiusmodi bona penes inutilia, quia etiam expediebat habere, quatenus esset ad eius possessor fodina, pro habendo eo iure privativo, quod pro facilitori, ac magis proficio dictæ fodina uero moraliter necessarium videtur, juxta ea, que habentur in Romania locatione vena ferris, sub tit. de Rezalibus ad materialium mineralium, unde proprietate claram dicebant voluntatem non contrahendi, dictamque obligationem non suscipiendi, nisi occasione feudi, & correspondiente ad eus pacificam possefitionem, liberumque dictæ fodina ulrum, & sic rebus in eo statu permanenter, & consequenter

congrue applicari dicebam conclusionem, de qua plures
§ sub tit. de credito, & sub altero, de emptione, & venditione,
ac etiam sub illo de Regalibus ad materiam officiorum super
obligationibus cauafivis, seu occasioibus cefantibus, seu
refolutis earum cefante cauā, ut per Tiraquell. in tract.
fante causa q[ui] est. 1. num. 224. Amat. res. 21. in princ. decr. 428.
part. 1. rec. cum aliis super hujusmodi conclusione deductis
locis citatis.

Ac etiam conferre observabam, qua habentur deducuntur
Nulli Baren meliora mentorum in iure hoc codicil. super pra-
xi. 17. xi. ob aquitatem rationabiliter inducunt, cogendi novum
empore, seu fuceccorum feudi ad emendum ea meliora-
menta, vel bona quanvis separabilia, & aliquid, quia feud-
atarius fecit, vel respectiva acquisitio occasione feudi, &
pro eius servitio, alias non facturus, vel respectiva non ac-
quisitius, ita etiam naturali ratione, seu humano disensu
evidenter suadente.

Venit difficultas meo iudicio insuperabilis consi-
derat dicitur alio motivo cefantibus impedimenti, ag-
reverioris regum ad suum primum statum, unde pro-
presa durabat causa debendi, n[on] obstante dicta conclu-
sione, qui in conditionibus attendit nudum factum
momentaneum, quoniam ex iis, qui super ea partici-
pariter deducta habentur in d. Romana amenti doto, de
Belognetia sub tit. de dote, illa non procedit, quando
conditio recipit certum effectum, cum tunc requiratur
eius perseverantia, sive ubi eadem conditio pendet a du-
ratione, vel respectiva cefantibus occasione, seu causa
obligatoria.

Si enim tertius possessor rei cefantibus, carenus debitor,
quatenus rem possidat, sive empior se constitutus pretii de-
bitorum, in illius possessio temporalium, citra culpam ven-
ditoris, seu creditoris cefunarii impeditatur, remoto impedi-
mento, tamquam per remissionem obstat, possidere dic-
tur, non ex nova, sed ex priori causa, ad instar habentis manu-
s, vel pedes naturaliter validos, accidentaliiter a vincu-
lis, vel compedibus impeditos, quoniam eis soluti, vel sub-
latis, coramendis membrorum operationem habere dicunt
jure propriis, & naturalis facultatis, non autem ex novo ti-
tulo, seu facultate, & conquefer obligaciones, & onera
reducunt in suam caufam, ac reviviscunt, ut nostri dicunt,
potius per quamvis excitationem a somno, quam per re-
viviscientiam a morte,

Necque aliquis momenti videbatur, quod ob ingentes
12 sumptus pro hujus status recuperatione factos, ejus va-
lorem forte excedentes, ita quodammodo quisvis dic-
teretur ex novo titulo, juxta terminos textus in l. se fuisse
venditus, §. cum igitur s. f. de evictio cum concord. per Fab.
de Ann. conf. 15. num. 5. de Marin. 1. fol. 108. lib. 1. Thefa-
r. Jundib. 2. queſt. foren. 18. Rot. decr. 337. part. 5. recent. cum
dilis. sub tit. de emptione, & venditione, prefecit in Tu-
dorina, cum quia non afflitbat factum ipsiusm[od]i Princeps, qui sequita recuperatione, non ex novo titulo, sed
ex primo jure feudi professionem continuare professus est; tum etiam quia principaliter dicti sumpus facti fuerunt per Regem Catholicum pro recuperatione Apolis, &
Portus Longoni, aliorumque fortalitorum pro tuitione
Regni Neapolitan. ac servitio ejus Monarchie, nec non
ut ejus obligationi satisfaceret, curando reponere in pri-
meatum statum eis subfeudatarium ab ejus inimicis si fuo-
ritus expulsum.

Sicut enim feudatarius tenet dominio ad servitum, &
fidelitatem, ita e converso Dominus tenet ad ejus protec-
tionem, & defensionem, pro qua ab eo non repetit expen-
sas, quinimodo, si ipsefeudatarius suo sumptu, & vi armori-
rum recuperet feudum, ab ipsis Domini hostibus, seu inimicis
occupatum, quoties impensis non fin modice, sed nota-
biles, illas falenti in casu non culpo devolutionis a domi-
no recuperat, tamquam speciem melioramentorum, ex deduc-
tis per Rosenthal. o. 10. conclusa. n. 69. Guaz. de expens. 16. n. 56. Molina de primogenit. lib. 1. cap. 27. n. 11. Giurb. decr. 108. n. 10. & 24. & habetur deductum in Theatina sub tit. de
emphytico.

Omnisque difficultas in proposito cefabat, quia dicta
Pucis nil intererat, feudum uno, vel ab altero possi-
deri, dum etiam a dicto intermedio possessor, dictorum
minutorum possessor, & vendendi facultas sibi non im-
pediebatur, unde dici non poterat, impensis factas esse
ejus iniuitu, & contemplatione, sive quod exinde utilita-
tem reportasset, unde intrare posset saltem aquitativa
actio in rem vero, seu de utili negotiorum geltorum,
& sic omnia predicta motiva in primo congressu reputata
per

per Rovit. decr. 53. n. 8. & in proximis terminis, quod tempus
conventionalis adjectum pacto de retrovendendo vel similis,
non carta tempore belli, sed eo subduco conjungantur
tempora, precedens, & subsequens hostilitatem, bene Ro-
vit. in pragm. 1. de pacto de retrovendendo, num. 2. & 3. ubi jura
concordantia deducit. Non fuit tamen hic punctus multum
difficilis, nisi obiter, cum tota disputatio fuerit in negotio
principaliter supra, atque subsequuta concordia ultioris
disputationis occasionem subtiliterit, unde propter ea ma-
turm judicium defuper eformari non potuit.

SUMMARIUM.

1. Pactus resolutivus non potest allegari per contrave-
nientem.
2. De pacto commissario.
3. Quando conditio exigat perseverantiam.
4. Obligatio caufatris cefat cefante cauā.
5. De melior amentis repetendis a feudatario, vel emphy-
teuta.
6. An empior possit transigere, ut præveniat seu evite exi-
cionem.
7. De materia mineralium.

ANNOT. AD DISC. L V I I I .

Super conclusione, quod pacum resolutivum adjectum
in gratiam ejus, cui implementum praestandum est,
allegari non potest ab altera parte contraveniente, agi-
tur sub tit. de emphyt. & ven. disc. 33. & aliis pluri-
bus, cum viceatur principium certum, ac fundatum, non lo-
sum disputatione legali, sed etiam in ratione naturali,
ne alias contraveniens ex proprio delicto commodum re-
porter, atque inducum favore creditoris, retorqueatur
in ordinem.

De validate autem pacti resolutivi, vel commissori, de quo dubitari solet ob fraudem usuriarum, agitur sub tit.
de usf. disc. 4. ac etiam tit. de Camb. disc. 6. & in aliis occa-
sione agenti de reductione Cambiorum, vel interuloru-
mum conditione implementi, quo non sequitur debeat
fructus separati a feudo transmituntur ad heredem
feudatarii item sequita devolutione. & n. 15.

Quando possessor iure bellii faciat suos fructus, exire oc-
cupat a percepto.

Declaratio conclusio, de qua n. 13.

Quando bona capit in bello dicantur effecta a dominio
capientur, itau a causa recuperationis non intres
postliminio.

Quae dicitur Civitas amica, vel socius ad hunc effectum.

Quare in bonis mobilibus in bello capitis amittatur domi-
num ab que iure postliminii.

Quando tertius recuperet a domino primum rerum de-
predatarum a larvibus vel pyram.

De postliminio in iuriis, & actionibus, ac nominibus.

De alio cau. in quo tertius emens merces depravatas, effi-
ciuntur ab illarum domino.

DISC. LVIII.

Etenta facti serie, de qua disc. precedentia super invasione
Status Plumbini cum armis Regis Christianissimi
agnocentes ejusdem Regis Ministris, in Civitate Neapolis
potentissimam parari Classem pro dicti status recuperatione,
quam probabilitate impedit non poterant, diligenter cu-
ravunt, totum ferracum ibi repertum, totamque venam ex-
cavatam extrahere, traducendo ad Civitatem Januensem, ac
Emporium Liburni, utramque mercem, etiam pro inferiori
pretio vendendam illis mercatoribus, & negotiantibus, par-
tis pecunia numerata, partim vero credita; quare sequuta
recuperatione Princeps Nicolaus Ludovisius ad possesso
nei feudi reintegratus, congregum plurimum Advocatorum,
ac etiam Prelatorum convocavit pro consilio, & directione
super vindicatione dictarum mercium, præfertim venia in
notabilis quantitate existens in Civitate Janua penes diver-
sos mercatores, in quo congreffia varia fuerunt vota.

Ei de his materialibus, habetur tit. sequenti, de regal. disc.
7. 117. & 118. alia vero respiciunt materiam usuriarum, de qua
agitur in sua fede.

JANUEN. VENÆ.

PRO EODEM PLUMBINI PRINCIPE NICOLAO
LUDOVISIO

CUM ALIQUIBUS MERCATORIBUS.

Causa disputatus in Senatu Januensi, & con-
cordatus.

Feudatarius expulsi à feudo per inimicos domi-
ni, ac sequuta recuperatione vendicet ejusdem
feudi fructus emporibus, qui illos emerunt ab
eisdem inimicis, seu occupatoribus, ante vel
post recuperationem, & aliqua de materia post-
liminii, ac de iustitia, vel injustitia bellii, &
Card. de Luca, Lib. I.

quando capta in bello fiant capientium irrevo-
cabiliter.

SUMMARIUM.

1. Facti series.
2. Dominus vendicat res suas furatas, seu alias occupa-
tas, etiam a tertii emporibus bona fide, non resolu-
to preto.

3. Declaratur conclusio, ut procedat in bonis occupati: per
latronem, vel piratas, non autem iure belli.

4. Bona mobilia occupata per hostes, seu per milites iure belli,
quomodo deinceps recuperentur, non redent ad priores
Dominos, neque in eis intrat postliminium, & nu-
mer. 8.

5. Relè solvit ei, cum quo contractum est, & n. 7.

6. Nomina debitorum non redent postliminium.

7. Declaratur conclusio, de qua n. 5.

8. De eadem conclusione, de qua n. 4.

9. An ad limites pertinet, ut querere de iustitia belli.

10. In ipso bellis autem requiruntur copulativa potestas illud
indicandi, & iusta causa.

11. Solvens possessor Regni, Provincie, vel fendi iure belli,
an bene solvot, itau a priori Domino reintegratio mo-
lestari possit vel ne.

12. Ea que debentur ex contractu initio per occupatorem loci,
debentur priori domino restituiri.

13. Fructus separati a feudo transmituntur ad heredem
feudatarii item sequita devolutione. & n. 15.

14. Quando possessor iure bellii faciat suos fructus, exire oc-
cupat a percepto.

15. Declaratio conclusio, de qua n. 13.

16. Quando bona capit in bello dicantur effecta a dominio
capientur, itau in causa recuperationis non intres
postliminio.

17. Quae dicitur Civitas amica, vel socius ad hunc effectum.

18. Quare in bonis mobilibus in bello capitis amittatur domi-
num ab que iure postliminii.

19. Quando tertius recuperet a domino primum rerum de-
predatarum a larvibus vel pyram.

20. De postliminio in iuriis, & actionibus, ac nominibus.

22. De alio cau. in quo tertius emens merces depravatas, effi-
ciuntur ab illarum domino.

Romanus seu Civitatis Petula mercium sub tunc de Regalibus ad materiam Portius.

Quare conclusio, iuxta hoc votum scribi deberet, insinuando solum, quod ea quae facti sunt, super probatione identitatis, & quod ea, que sunt iuri, super dicta conciliatione, non laudando deduci considerationes, de quibus infra, super iustitia vel iure belli, transmissisque juxta hanc normam informationibus, prodiit votum Confutorum simpliciter pro absolucione reorum conventionorum, quodque residuale pretium ab emptoribus jam depositarum, venditori adscribendum esset; obtento autem audi in Senatu, agnitoque per dictos Congregatos procedendum esse cum terminis ut supra a me infinitatis, qualis etiam erat iuris patrocinantium in dicta Civitate Janua, idcirco mihi perfectum injunctum fuit munus scribendi, atque assumptum ibidem nova disputatione, quantum defini potuisse, probabilitate refutatio prodire debuisset pro hac parte, respectu pietatis non soluti; verum ex prudentialibus motivis Senatus placuit concordia, qua mediante Princeps maiorem partem dicti preter depositati obtinuit, atque ita controversia finem habuit.

In dicto autem voto ut supra edito precipuum fundatum constituerat in defectu dicti conciliationis sedetur ut supra ex dispositione text. in *L. incivilem, C. de furtis cum concordia*, cum ea procedat in rebus futuris, que privata autoritate per latrones vel pyratas furans feci depravata sint, non autem in bonis iure publici bellii occupatis, que de jure sunt occupantibus, quoties penes eos petrostatim ad text. in *L. s. quid bello, ff. de capitis, l. naturali, §. finali, ff. de acquir. rerum dominio cum concordia*; ab eo, quod suffragari posset ratio postlimini ab subsequuntam recuperationem, quoniam merces postlimini non redempti, ex deductis per Galeot. *repositifical. 3. ex num. 25. ad 82. & per totum, Franch. decr. 268. num. 4.* *Grotius de jure belli ex expansione*, & praeconita, extraherant ad alium locum tertium; proinde controversia effectus non percutiebat ipsos tertios emptores, quorum nihil intereat huiusmodi residuale pretium per eos jam depositatum, uni vel alteri solvi, sed percutiebat ipsum occupatorem, ita post expulsione aliqui volentes huiusmodi bonorum premium inexactum, idcirco extraneos diccam dictos terminos, seu conclusiones, cum quibus dicti assellos processerant.

Quidquid enim esset de iustitia vel iniustitia huiusmodi invasionis, ita in ipso invadente seu occupante esse justa causa, cum poneat indicendi publicum bellum nec cefaria ad acquisitionem dominii, in hoc differente ipso bellii auctori ad militibus, *Caelstr. in Lex hoc sive num. 6. ff. de iust. & iur. ubi Jas. & ceteri deduci per Covar. in reg. pecuniam part. 2. & 9. num. 2. Menoch. dicta per sumpt. 96. num. 1. & 5. lib. 6. Mollina de iust. & iur. cap. 1. tract. 2. diff. 100. & 102. cum sequenti, cum quo exigit moderniores morales communiter pertinant (*de quo puncto justa causa, leguleiorum stultitiam semper censu, velle id tractare cum illis terminis, qui adhibentur in negotiis privatorum, cum non videantur ita materia, regulis legalibus ordinariis subiecte, quoties tyrannis, & iniustitia non esset plus quam notoria.*)*

Aduic tamen, admissa politiorum magis, quam legitimatarum propositione, quod ius esset in armis, ita utique modi feudi, seu status possessor, qualis quis ille fuerit, ita fructus colligeretur poterit, ac nomina debitorum extegeret, aliquoq; dominii effectus exercere (super quo integrum locum veritatis relinquere proficeret, nullum de super interponendo iudicium) dicebam tamen, id suffragari posse quoad tertios debitores, seu emptores tali possessori, non ad iteratam solutionem urgiri valent, vel rerum avocationem cum eorum acta pati, sive quoad eos, qui conditum fructus ex causa onerosa, & correptiva acquisierunt, ita cum fructus disputatur per Decimum con. 477. ubi in specie de hoc Statu Plumbi occupato per Dicem Valentini, cui appellator aluminum solverat annum prelationem ducator, 2000. de qua dict. 54. & per Affl. decr. 150. ubi de debitoribus Regii fici, qui solvunt Regi Gallorum ejusque Ministris, de tempore quo expulsi Aragonensis, Regnum Neapolitanum de facto possedit, cum filiibus; secus autem ubi, juxta causum Affl. proxime supra, dictus Rex Gallorum post expulsione a Regno, in concurto ipsius Regis reintegrati vellet exigere nomina debitorum, seu pretium bonorum ad illum sicut spectantium, & hic erat causa.

Ut proxime probare videtur decisio Senatus Sabaudie, apud Fabr. in *C. lib. 4. tit. 24. de locato diff. 33*, quod scilicet

recepitur etiam dominium fructuum ipsius fendi, ab ea separatum, ac iure bellii occupatum existentium, vel penes habentes causam ab eo, & an hic ius habeat, etiam cefaria occupatione, & post eius expulsione in concurso priori domini pretium erigeret, & in hoc dicebam distinguendum esse, an hujusmodi causa, seu bona essent penes ipsos milites in confidu bellii occupantes, seu penes habentes causam ab eo, vel in penes ipsum bellii auctori, & principalem feudi occupatorem; Primo enim causa, quoties bona mobilia ad praesidia militum aportata sunt, ibique per nocturnum, & que per Labecum in d.l. si quid, *ff. de capti. 9. lib. 10. q. 1. cap. 42. & alios, de transmissione fructuum separatorium* a feudo ante illius devolutionem, qua sequitur non exinde cessat eorumdem fructuum dominium in herede, vel altero, in quem ipse feudatarius distinxerit,

qui

quasi quodidem esset casus, dum durante adhuc possessione talis alienatio facta erat, verum observabam illud fundatum optimè retroqueri, ac ad evidentiam convince-

re contrarium, admissa enim ex abundantia propositione, quod ius esset in armis, quodque belli eveniens, tamen ac bonam, & respective malam fidem cauaret, hinc sequebatur, quod siccum durante possessione, ille dici poterat dominus, vel bone fidei possessor excusandus a fructuum perceptorum, & consumptorum restituimus, ita econverso, sequuta expulsum, ex eodem iure armorum, seu bellii exitu, tanquam per speciem sententiae contraria, se agnosceret debuit non dominus, id est non facientem fructus suos extantes, & non consumptos, cum concluso, de qua dict. 3. cap. 7. recens. & passim, de bone, vel non male fidei possessor faciente fructus suos, procedat in jam consumptis, a quorum restituitione deinceps mala fidei excusatur, non autem in extantibus, quoniam esset dare licitum perceptionem rei non sua, postquam detectus est non dominus.

Et quod dictum simile de feudatario transiit ad heredes, & extraneos fructus a feudo perceptos, & separatos durante suo iure, non obstante ejusdem juris resolutionem per devolutionem, respondebam, id recte procedeat in illis fructibus, qui in statu bona fidei, & juxta confutam perceptionem, per feudatarios percepti sunt, secus autem in illis, qui præmatuerunt, & ad suppliandum dominum, vel successorem, jam prævisa, & imminentis devolutione, siue juris expirazione sunt percepti, juxta ea que in terminis subfundacionis alias feudatario competentes tanquam fructus feudi, non permittenda immunitate devolutione, habetur plenè deductum in *Senegalien. Cafrorum, bus eod. tit. & de appetatore vegetabilium, & galbellarum prohibito gabellum diminuire, vel etiam condonare pro tempore futuri appaltus, habetur in Romana bulle baronum, & in aliis sub tit. de Regalibus ad materiam vegetabilium, ac etiam in suis respectiva materiis, de beneficio, per Praetato, conductore, marito, bætæde gravato, & similibus.*

Quatenus vero pertinet ad ius postlimini denegatum in meribus, seu nominibus debitorum, & super quo, in votu predicto, consultorum major opera ac fere totus labor verfabatur, observabam hunc inancem, taborem videtur, igitur extra causam, quoniam tunc in mobilibus iure bellii, tanquam prædicti, seu bartinum capti, dominium irrevocabili, a prioribus dominis amitterit, ita ut in causa recuperationis non intret postliminium, seu ius vindicandi, ex plenè deductis per Galeot. *dict. de refr. 13. cum aliis allegatis*, quando hujusmodi bona pervenerant in hostium Castra, seu loca minuta, ibique permaneantur, quod si presenti cestabat, dum vena nunquam ad hostium, seu inimicorum loca pervenerat, sed in Civitatem prædictam utriusque Principis amicata & neutralis, quo causa dominium non amitterit, sed postlimini locutus est, ut clare probaret textus in *b. bello 12. §. medio tempore. ff. de captiis*; nil refrangere dicto exemplo Alexandri inter Thessalos, & Thebanos, tum quia id percutit diversos terminos crediti per novum iure bellii possessorum remissi debitoribus, liberationem ita ipso iure aseqüentibus; tum etiam quia non bene Grotius ibi supponit *decisionem*, de qua non certa, quoniam commisso negotio Amphionibus, quid judicaverint, ignoratur, ac pro Thebanis judicandum esse, & sic pro postlimiū probant Ajala de jure bellii, lib. 1. cap. 5. & Ottoman. 5. cap. illustris, & si quæ ratio pro contrario iudicato in eo case concurreat, consitit in eo, quod Thebanorum populus post occupationem Alexandri, non idem, sed omnino novus esset.

Dum hinc disputabant, & forsitan ante, cum Brugiotus, & Mancinus mercatores Viterbienses in mandatis desiderant Plagiis mercatoribus Liburnensibus empionem certa quantitate Ferracii, quod ibi denunciatum erat exsistere penes quemdam mercatores Galum, illudque transmisum ad litus Cornetanum, id est Princeps Ludovici tanquam proprium de facto vendicandum, ora est controversia inter mandantes & mandatarios, in qua diversa proderunt iudicavit favorate mandatarios, & A. C. in secundum iudicavit in oppositum; sed introducta causa in Rota coram Priolo sub die 27. Martii 1656, prodit resolutionis conformis iudicicio prima instaurata, ut patet ex decisione in Pifana, seu Viterbo, Ferracii coram eodem, & de qua causa haberunt apud sub titulo de administr. seu procuratori, vel sub altero de credito; & successivè coram Taja in alia infinita inter casum partes, me quoque pro una eatum scribente fortunata.

Alteram quoque assignabam validiorem rationem, quod si jurisconsulti intelligeret de Civitate socii bellatoris, cīque in bello adherenter, ista utique esset parcer inimica eius, contra quem bellum geritur, & consequenter dici posset locus munitus bellum, unde male juris consultus dominii preservationem tali causa dare; ideo etenim postquam bona mobilia ab hostiis utra loca deveantur, excentur de priori dominio irrevocabilitate, quia cum ibi subfructus vindicandi judicialiter, & per viam iustitiae, desperata dicitur recuperatio, ex deductis per The. dicta 9. 9. n. 11. lib. 1. cap. 18. ubi sequitur ratio ita militum in Civitate, vel loco ipsius bellatoris, ac in alia sibi in eodem bello adharente, ubi autem subest spes recuperationis judicialis; & per viam iustitiae omnibus utriusque partis spectatoribus indiferenter admittantur.

favorum etiam mandatariorum super puncto refectionis, tam expensarum judicialium, quam etiam dannorum, & intereste, & de quo habeatur in eadem Pifana, seu Viterbiensi sub tit. de judicis; unde propterea mandantes regelsum habuerunt contra dictum Principem, qui acquisiens meo confilio, quod ita expertus fuerat magis fundatum, non expedita litis exitu se concordavit, reficiendo dicti Peraccii premium, reportata liberatione a dannis, & intereste per dictos Burgiottum, & Mancinum pannis, ex jam dicta ratione, quod adverius terrium, in publico praeferum empotio, & a probato Mercatorate bona fide, pretio jam soluto, hujusmodi merces emente, danda non est vendicatio, dum concurret particularis ratio occupationis iure bellii, in qua non intrant termini textus in d. leg. inscribuntur, Cod. de furtis, quod ubi agitur de empionibus in publicis emporiis, ac a probato mercatoribus bona fide factis, & duabus quoque videtur intrare etiam in illis meribus, in quibus dicta bellii ratio non intret, ex illo, que habentur deducta in Romana, seu Civitatis Vetus mercurium pro Cucurno sub tit. de regal. ad materialium portus.

SUMMARIUM.

- 1 De bonis captis in bello,
- 2 De postlimi.
- 3 De iustitia belli;
- 4 De divisione fructuum feudi;
- 5 De eadem materia praesens discursus.

ADNOT. AD DISC. LVIII.

Contenta in hoc discursu percutient potius materialia Belli, quae cadit sub tit. sequenti de Regal., adeo coincidenter sub hac materia feudalium, de illa controvertitur actum sit, ad effectum incipiendi, an recuperatio feudi cum vi belllica importet concessionem novam feudi, vel potius continuationem antiquam.

Ad istam verò materialiam honorum in bello captorum plura congeruntur, ultrachic deducta, per Constan. in l. unica, C. de Clas. lib. II. ex n. 9.8. Demancina ad Reyerter, deci. 24. Thor. in comp. deci. 1. L. verborum capit. in Bello, de Luca ad Franch. deci. 268 apud quos alii, & in Melcytana de prædatione, subtit. de Regal. in Suppl. dñe. 170.

Et de materia postlimi, de Luca at Franch. ubi supra, ac etiam in spirituibus pro restituitione Officiorum, vel præminentibus, Fagnani. in. p. recausis primis, de Simon. Diana p. 10. tr. 16. et 74. Franc. de Eccles. Cathedr. cap. 32. ubi agit de calo, de quo dñe. 3. de Præmin. & seqq.

De eadem materia iustitia belli, plura colligunt Confian. in l. unica, C. ut armorum usus, lib. II. Castrorum p. 1. tr. 6. dñe. 5. punc. 1. & seqq. Iuvenis Agetav. f. f. r. 4. vision. 5. pag. 23. & seqq.

Et de divisione fructuum feudi inter heredes feudatariorum, defuncti, & sicut, vel agnatos, Gius. obser. 44. Reyerter, & deci. 246. & 265. de Luca Branch. deci. 19.

De alio consimili casu super ferracio vendito, per Gallos sic enunciato, agitur ita, deponit. & administr. dñe. 16.

MASSANEN. RENOVATIONIS
PRO PRINCIPE PLUMBINI JOANNE BAPTISTA
LUDOVISIO.

Discursus pro directione;

An illa renovatione Investitura, quam novus successor feudi immediati, & in capite à Domino directo, petere tenetur, petenda etiam sit à successori expressè demandata, & tamen in hac secunda Investitura nullum verbum de hoc habetur, unde propterea intrare videbatur vulgare argumentum discretive deducendum ex l. unica, C. de caduc. tollend.

Atque mihi motivanti de observantia generali aliorum feudatariorum Imperii in Italia, & de particulari, ac individuali observantia dictorum Prædecessorum Principum Appianorum renovationis petentium, respondebant ceteri, illam non obstat, ut ipso in casu diverso, unde propterea curanda non erat, cum observantie seu confuetudinis peculiaris natura sit, ut attendi debet in casu prædicto, & individuali, neque extenderit de casu ad casum, vel de persona ad personam, seu de loco ad locum, ut ultra generalia, de quibus ex vulgaris cons. Oldrad. 237. n. 3. Greg. & Add. deci. 4. & 162. Rota in Majoricen. Canoniceas coram Melio & Cerro deci. 34. & 37. post Zuffi de legit. process. & frequenter, in specialibus terminis feudalium, Rosenthal. cap. 6. concil. 66. n. 6. & glo. l. D. ideoque cum dicta alia feuda efficiuntur directa, & immediata, arque, ut feudisti dicunt, in capi-

SUMMARIUM.

- 1 Facti series.
- 2 Successori tenetur infra annum, & diem petere renovationem, & an id procedat in subfeudo.
- 3 Quid ubi se fidei empitius, & francum.
- 4 Consecutio, seu observantia ostenditur in casu prædicto, & individuali, & non extenderit.
- 5 Quod renovatione debeatur etiam in eo subfeudo, quod fidei veri naturam, & qualitatem habet, & de subfeudorum differentiis remissive.

capite, prout erat patens Appianos etiam istud feudum Plumbini, neque concurreret dicta circumstantia, quod effecit pemptum, & ex causa mere onerosa, & correspondetiva, cum summa soluta valori responderet, idcirco causus non erat similis, neque dicta observantia obstat videbatur.

Quamvis autem dicta motiva non efficiat à probabilitate aliena, potissimum quia, quantum diligenter tunc exhibitet concesserant, causas in specie, consideratis his circumstantiis, non repugneret decisus; adhuc tamen diversa fuisse sententia, juxta quam, alios approbatibus, ex prædicti motivo amplectendi in dubio partem tuitionem, practicatum fuit; argue ad id motus fui, ex eo quod non ageretur de aliquo subfeudo plano, & de tabula, jure allocto potius regulando, quod tantum species excadentia per feudatarium subvallis conceditur, juxta illorum subfeudorum speciem distincte deducantur in Mantuana bonorum hoc tit. dñe. 7. led. de subfeudo concessio in forma veri feudi honorifici, & dignitatis, cum iurisdictione, imperio, ac regalibus, etiam majoribus, cum iure Principatus, ita, excepta dicti majori superioritate, vulgo foranita reservata, ac etiam necessitatibus habendi dictos milites praefidarios, iste feudatarius in nihil ab aliis distingue videtur, & consequenter ea que per leges feudales ut supra disponuntur in feudi, in hoc subfeudo quoque locum habere videtur, ut ipso in effectu, feudi recti, & immediati potius naturam habente, ponderata in item regula generali, de qua sapienti in aliis hoc eodem tit. quod subfeudum regulandum est iure feudi, quoties, ut dictum est, non agitur de illis subfeudis inferioris ordinis, iurisdictionem, ac Imperium non habentibus, sed plana, & de tabula numerata solita, juxta distinctionem, de qua in dicta Mantuana bonorum.

Et quod magis me strigebat, erat observantia, quoniam in Italia habetur omnino consimile subfeudum Senarum, de quo, eodem admissum modo, per Imperatorem insefundatus fuit idem Rex Catholicus, & ab isto subfeudatus M. Dux Etrurie, quem juxta relationes, ac notitias tunc habitas, praeposuit ipsum, in cuius successione petere dictam renovationem; idemque docet praxis Regni Neapolitanum, quod est feudum obtinunt immediatum per Regem à Sede Apostolica, & tamen in illis subfeudis (qualia merito appellat Freccia in eius causis), quae per Regem conceduntur, etiam emptitia, & ex causa correspondetiva, in iuri dicta renovatione, quis loco successus relevium, de quod in Campaniæ. relevij hoc eadem tit. unde merito Borell. d. tit. 34. n. 96. subredit relatos per cuius prædicti n. 95, firmantes in hoc criteriori Sicilia Regno, & in altero ulteriori, hanc renovationem non esse in iuri, prout non esse in iuri in Stato Mediolani testantur plures collecti per eumdem Borell. num. 94.

Dixi autem, prout practicatum fuit, dictam renovationem petendam esse a Rege Catholicus subfeudante, tanquam Domino immediato, non autem ab Imperatore Domo directo, & mediato, quoniam juxta distinctionem, de qua in dicta Mantuana bonorum hoc tit. tunc subfeudum regale Vassallus dicitur & immediatus Domini, & subfeudans, à quo renovationem petere debet, quando subfeudans nihil pro se retinet, cum tunc subfeudans, directe, & immediate obtineat ab infundante, per organum, seu Instrumentum subfeudantis, id explicatis nomine subfeudantis, tantumque eius Minister, & Procurator, ad finitimi etiam pro persona nominata, quia facta nominatione, tollit de medio, ac nominatus censetur primus, & directus empitor ab initio, securus autem ubi subfeudans aliquid pro se retinet, quia tunc iste dicitur Dominus, & author subfeudantis, ex autoritatis deductis in dicta Mantuana, ac etiam in dicta alia Massanen, Castrorum, in Eugubina Collectarium, & in alijs, ut ceteri subfeudatus agnoscat in Dominum, & authorem subfeudantem, & immediatum, non autem mediatum.

Et in specialibus terminis relevij, seu Laudemii debiti, vel solvi contulit pro renovatione, ut debetur subfeudandi, & immediato, non autem primo subfeudantem, & mediato, ceteris allegatis Schrader. de feud. part. 6. cap. 3. n. 28. Rosenthal. d. cap. 6. conclus. 66. num. 10. p. 56 medium, ex quibus patet, etiam a subfeudatario petendam esse renovationem.

Omnemque difficultatem in proposito cessare dicebam ex eo quod in Investitura concessa per Imperatorem dicto Regi, injungitur eis successoribus dictum onus petendi hujusmodi renovationem, quam iure statutum est, unicam non duplē petendam effici, id est quecumque cum petenda per

ANNOTAT. AD DISC. LIX.

De hac materia renovationis, agitur supra dñe. 52. ac etiam infra in Januari. feudorum dñe. 113. Et de revelio partis supra, dñe. 28.

LUCANA JURISDICTIONIS

SEU ALTI DOMINII, ET REGALIUM

PRO REPUBLICA,

CUM CAPITULO CATHEDRALIS.

Casus extra iudicialiter, & benevolè disputans,
postea concordatus.

Concesso Castro jurisdictionali Ecclesiæ, an censatur in feudum, vel in allodium; & quatenus in al-

in alodium, an cum alto dominio, & cum omnimoda exemptione à Principe sacerularis iurisdictione, & superioritate eriam cum Regalibus majoribus; & quid circa appellat ones.

SUMMARIUM.

- 1 Falsi series.
- 2 Distinguuntur puncti, seu inspecções controversiae.
- 3 Capitum presumitur concessum patius in alodium, quam in feudum, etiam personis privatis.
- 4 Fortius ubi agitur de concessione facta Ecclesiæ.
- 5 Non datur feudum proprium sine servitu.
- 6 De consil. Abib. & Spad. super presumpta feudalitate.
- 7 An concessio Castrorum, censentur concessus iurisdictionis, & territoriorum.
- 8 Favore Ecclesiæ facienda est lata interpretatio, ut censentur concessum quod plus.
- 9 Ab Episcopo judicante in temporibus, ad quem sit apppellandum, & de cuius dominio sit Capitulum Ecclesiæ concessum, referuntur opinione hincinde,
- 10 Quando procedat dicta quæstio.
- 11 Confirmatio non alterat, nec extendit confirmationem.
- 12 Quid operari aliquae confirmationes Imperiales traditæ postfeudibus dominiorum.
- 13 De differentia inter Ecclesiam Romanam, & alias Ecclesiæ inferiores.
- 14 Examinamus aliquæ autoritates dicentes, quod Casfra, que dantur Ecclesiæ, sunt Ecclesiasticae.
- 15 Ab exemptione passiva non inferatur ad iurisdictionem altiorum.
- 16 Quomodo ista quæstio principialis decidenda sit.
- 17 De observantia.

DISC. IX.

Usque ab anno 933. Hugo, & Leotarius Lucensis Comitatus possidores, censentur ejusdem Civitatis Capitulo Cathedralis Castrorum Maffreos, ab eodem Comitatu undique circumdatus, cum curie, Servis, & Ancillis, iuxta illorum temporum loquendi formulam, que concessio per plures Imperatores in Italiæ deinde venientes confirmata fuit; unde propriece Capitulum, plurimum seculorum spatio, iurisdictionem temporalem in dicto Castro exercuit, & tanquam Dominus, territorii, & jurisdictionis emolumenta percipit. Officiale quoque ad justitiam ministrans deputo. Cum autem in praefati Castri territorio maritimam verius aliqua adfert nemora, & fores, atque illa Republica (in quam ex Imperialibus concessionibus iura dictorum antiquorum Comitum, allaque omnia etiam Regalia majora translatæ fuerint) de anno 1470. & 1539. ob aeris salubritatem conferendarat, aliquæ edidist Statuta prohibita arborum incisionem in tota illa ditione, praefertum vero in partibus maritimis, Capitulum vero hoc moderno tempore prætenderet, huiusmodi Statutis neglegit, sylvas & fores in dicti ejus Castri territorio existentes, ad ultimam lignorum fabrilium, vel combustibilium liberè incidere posse, seu aliis incidenti facilius tueri; è converso autem Republica prætenderet, ratione alti dominii, & regalium, se habere in dicto Castro, ejusque territorio iurisdictionem in causa majoribus concernientibus juri Principatus, & publicam utilitatem, prout etiæ iste causi prohibiti arborum incisionem ob aeris salubritatem, sive demandandi excusias pro custodia territorii tempore petis, vel bellis, ut persequendi bandos, & crassatibus, cum similibus ad ultimam dominium, & Regalia pertinentibus, quasi quod dominium Capituli esset iure feudi, vel allodiæ subordinati circa cognitionem castrarum, & ordinariam iurisdictionem tantum; hinc orta desuper controversia, fatis prudenter, & pœnè, concorditer determinatum fuit, id benevolè, & in forma penitus extra iudicium in Romana Curia examinandum esse; unde propter ea blures ejusdem Curie Advocati hinc inde scripserunt, sed Superioribus Ecclesiasticis etiam laudantibus, & probantibus, controversia lopita fuit cum concordi tempore, quia Republica emit ducas sylvas, & fores, seu dedit recompensam ejus, quod carum imponitatem, quia fortè aliquorum inconvenientium causa esse poterat.

Asumptius igitur ad scribendum ex parte Republicæ in forma merè discursiva, & ad extricandas difficultates pro-

facilitanda concordia, ut eventus docuit, nihil tamen defuerit firmando, sed relinquendo integrum locum veritatis.

Distinguam controveriam in quatuor punctos, seu inspecções, primò scilicet, an dicta concessio facta per Ugonem, & Lotharium esset in feudum, vel in alodium, secundò, an contineret iurisdictionem cum territorio, ac mero, & mixto Imperio, tertio quatenus in utroque respondendum esset iuxta votum Capituli concessionari, quod scilicet esset in alodium cum iurisdictione, & territorio, an censetur etiam translatum ultum dominium, & ius superioritatis vulgo Sovranitas, etiam circa regalia laicis, & quartò ad quem spectaret hujusmodi questionis cognitio, & determinatio.

Quod primum, pro Capitulo dixi abesse dubio respondendum esse, quod scilicet concessio esset in alodium potius, quam in feudum, quoniam istud importat servitutem in dubio non presumendam, Castrorum conf. 179. n. 1. lib. 1. Alex. conf. 129. n. 1. lib. 1. Capy. investit. feud. verbo feuda alodium. fol. 42. Intrigol. de feud. cent. 1. nn. 22. & seqq. Apont. decif. 2. Giurb. de success. feud. 1. lib. 1. gl. 3. n. 10. & alli. de quibus latitudi in Clomacan Vallum.

Fortis vero ubi concessio facta Ecclesiæ, in qua magis de plano intrat dicta praefutus, adeo etiam in utriusque Siciliae Regnis, in quibus regulariter magis communiter receptum est, Castra, & loca inhabita cum iurisdictione, & Vasallis, censentur potius feudalia quam alodialia, fecit dicendum sit in Ecclesiæ, in qua etiam ibi praefutum est in oppositum, ex deducit per Frecc. de subfeudis, lib. 2. author. 29. num. 5. vers. secundo intellige, Franch. dec. 131. in princip. Ann. l. n. allez. 52. & Ann. jun. 51. late Apon. dec. 2. & in lectur. feud. 1. prælud. n. 72. & alios, & habetur etiam in Cufentina hoc eod. sit. quoniam respectu Ecclesiæ est recipitima propositio, accedente etiam, quod nulla adfert reservari personalis, vel realis, nullumque fidelitatis juramentum, unde quando etiam in verbis concessio cantaret in feudum, adhuc estet illa in solo vocabulo, seu nomenclatione, non autem in re, ita ut valeat feudum rectum, & proprium, quod abesse fidelitatem, & servitum non datur, ex his, que habentur deducta in Mantuanæ feudi hoc eod. sit. & in aliis.

Quinimo ponderabam, de dicto anno 933. incertum esse, an feudorum usus in Italia introductus esset, cum certum sit, consuetudines feudales, quas habent collectas per Gherardum, & Ubertum, tunc non existere, accedente etiam subsequuta observantia, quoniam tot seculorum spatio nunquam constat aliquod servitum, vel recognitionem feudalem præstavit esse, minime pertinet aliquam Investiture renovationem, seu gelatum esse ultum actum feudo congruum.

Et quoniam aliqui pro hac parte motivantes, deducunt ea, quia habent collecta per Spad. conf. 1. & 3. lib. 1. super praefutum feudalitate, nihilominus dicebam ea nullatenus admettere, tunc quia percutunt Statum Ecclesiasticum ad favorem Pape juxta conf. Abbatis, tum etiam quia ut fatis frequenter habetur hoc eod. sit. ad materiam prædictorum conf. Abb. & Spad., id potius percutit tertium punctum, seu inspeczionem alti dominii, & superioritatis, dando scilicet quandam impropriam feudalitatem pro exclusione illius proprii, & vertalloidi, per quod nemo recognoscet, nisi Deus, ut alibi plures.

Quod secundum punctum, controversa questio, an concessio Castrorum censetur etiam concessa iurisdictione, & territorio, cum mero, & mixto Imperio, ut patet ex dicta in materia per Rofental. de feud. cap. 5. conf. 5. cum p. 2. & f. 2. & in Massanen. Castrorum hoc eod. sit. videtur potius facti, & voluntatis, quam juris, ex conjecturis aliquique facti, & circumstantias decidenda, potissimum tempore concurredit, obseruantia, cui fatis in proposito detinatur, unde cum in prædictis concurredit observantia plurimum seculorum, in quibus Capitulum docebat de iurisdictionis exercito, ac iure territorii, cum depuratione officials ad iustitiam ministrandam, plana videbatur resolutio affirmativa ad eudem Capituli favorem.

Multo magis, quia ubi agitur de concessione facta Ecclesiæ, utpote large & benignè interpretanda, ut in dubio censentur concessum quod plus, praefutum est pro iurisdictione & territorio, ut ceteris collectis habeat apud Apont. dicta decif. 2. Ann. d. allegat. 52. apud quos concordantes.

Tota

Tota igitur difficultas residet in tertio punto, in quo scribentes pro Capitulo vim constituebant in dispositione textus in c. Romana, §. debet de appellat. in b. ubi disponitur, ab Episcopo in temporalibus judicante, appellandum esse ad Archiepiscopum, ex quo texu convinci dicebant distinctionem, de qua infra inter Ecclesiam Romanam & Ecclesias inferiores, cum loquatur de Ecclesias inferioribus existentibus in provincia Rhemen. Ideo co ipso quod Castrum vel Oppidum iurisdictione concessum est Ecclesia quamvis inferiori, ut fiat omnino Ecclesiasticum, etiam cum alio domino & superioritate Romane Ecclesiæ, & summi Pontificis, ad quem, non autem ad Imperatorem & alium Principem laicum appellandum sit, ex authoritye glor. Innoc. Joannis Andreæ & aliorum, plene probant Mandell. conf. 62. & aubus sequentibus, Spad. conf. 5. per tot. lib. 1. & conf. habi satis dictæ diligenter, & elaborata, ferè omnium in materia scribentium catalogum conficit, atque per rationes & argumenta hanc esse veriorem probare studet, ita ut eum loco omnium allegare sufficiat, sequuntur ceteri moderniores Canonistæ & morales; præterim Bellet. disquisit. Cleric. tit. de favore Clericorum reali, §. 3. num. 9. cum lega.

Contrairem ex Joann. Andr. ad specul. Angel. Preposito

& ceteris, late substituit, ac probant Cacherian. conf. 3. scribens in eadem causa, in qua scriberunt Mandell. & Spad. Peregrin. conf. 1. volum. 1. Apont. d. decif. 2. At. n. dicitur aubus. 52. num. 47. & 48. Capoblanco de Bayo. pragm. 1. num. 40. & seq. allegantes Mastrillum, & alios, atque hanc opinionem late tenuit Ludovicus Theraurus in tripartito responso impreso apud Joann. ab Ecclesiæ, in eius obser. Pedemont. obser. 5. part. 2. ubi in primo agit de potestate Imperatoris vel alterius Principis, in secundo de voluntate, & in tertio examinat quod sit maior ac magis communis opinio, eique adhuc idem Joann. ab Ecclesiæ & Cyrtac. conviro. 352.

Quidquid autem sit de unius vel alterius opinionis ve-

ritate, cui, ut dictum est, integrum locum relinquere proficeret, absque aliqua proprii judicii interpositione; in hac tamen facta spe, videbatur esse etiam ex causa questionis militantis, quando agitur de concessione facta per Imperatorem, vel alium supremum, in quo cada quodlibet tractata per Theraurum, ubi supra in primo responso, a habeat potestet abdicandi à etiam ultimam dominium, nec non regalia majora, & majorum superioritatem, & in aliis transferendi, & in his terminis concessionis facta per Imperatorem loquuntur Mandell. & Spad. ubi supra, & ceteri apud eos; quod etiam congrueret potest illis Principibus, qui nullam pretendunt recognoscere dependentiam ab Imperatore, sed iure legitime præficiuntur se præstitione omnium supremos & abfolutos, alium non recognoscentes nisi Deum, juxta celebre conf. 69. Ovidadi, cum aliis quæ de Regibus Hispaniarum ac alijs deducuntur habent potest nostrum eruditissimum Regnicolam Borell. in tract. de prestantia Regis Catholicis 6. 47. quo etiam causa fatis dubitari potest de potestate, quia hæc iuris majora divelli non possunt a Corona seu Imperio, cui sunt naturaliter infixa.

Sed quidquid sit de dicta questione in causa suo, illa in prædictis censitat, cum concessio facta non esset per Imperatorem, sed per predictos Ugonem & Lotarium Vicarios Imperiales, ac subordinatos Imperatoris, penes quem resdebit (superioriter cum alto dominio, & majoribus Regalibus, quoniam eidem Vicariis ultra illorum temporum conditionem, corundem Regalium exercitum de facto concideret, unde proterea intrat regulare textus in l. nemo plus iuris &c. ut de hac distinctione inter concessionem factam ab Imperatore vel alio supremo, & factam ab inferiori, ab alio dependentiam habente, quem in supremum recognoscet, in his terminis habetur ceteris allegatis apud Pacian. de probat. Rom. 2. 43. n. 26.

Neque referenda item ad veritatem, nihil tamen firmando, pro meo iudicio regulato præficiunt a communi usu & præxi, seu practicabilitate, & impracticabilitate, ponderant hanc questionis veritatem. Judicem esse ipsum factum, cuius potius quam juris illa sit, illud scilicet regulando, vel ab observantia, cui fatis in hac materia, deferendum videatur, ut ad literam probat idem text. in d. cap. Romana, §. debet de appellat. in b. vel à loci & territorii situatione & congruentia, quia nempe sit talis dictio quod congruerit & administrari possit per Praetatum Ecclesiasticum tanquam corpus scriptorum flans de se, abique perturbatione alterius Territori, seu Principatus, unde congruerit possit ille terminus, qui à simili, & cum quadam proportione habetur de loco nullius cum territorio separato de facto & per veritatem, ab adjacentibus Diocesis verè discreto,

quotidianum in Egidiana Constitutione edita per Egidium. Marciæ, vel rotius Italiz in temporalibus Legatum Sedi Apostolice tunc Avenione residentis, quoniam licet Sicutus IV. & Paulus III. illam conformati, atque ad universum Statum Ecclesiasticum, etiam Urhem, excedentem, nihilominus alterata non est eisdem Constitutionis qualitas & natura, ut faciliter tanquam lex laicis non ligat personas & bona Ecclesiastica, quod etiam juxta unam opinionem, que hodie tenetur, habemus in Statutis Urbis, cum similibus,

Potissimum vero in hac subjecta materia, quoniam, ut apud mediocriter in historiis veritatis fatis notum est, juxta illorum temporum conditionem, quicunque Civitatum, Oppidorum & Castrorum possessores, timentes sui iuris expiracionem, vel ut magis tuos reddenter, curabant hujusmodi confirmationes obtinere ab Imperatoribus in Italiano tunc venientibus, tanquam per speciem ejusdem recognitionis, & obedientia, non alterata suorum dominiorum natura, quoniam quando aliqua Civitates, juxta eorumdem temporum conditionem, libertatem acquirenti eolum, etiam ab alio dominio, & superioritate, id explicati conseruit; unde quicquid sit de potestate, voluntas erat certa.

Ceterum, in forma, ut dictum est, simpliciter difuerit, ea, præter causa necessitatem diebam fatis probabilem videpi, etiam in concessionibus factis per Imperatorem, vel alium supremum, distinctionem inter Ecclesiam Romanam, & alias inferiores; primo enim cafo, tanquam omnium veram admittentem omnimodam translationem dominii, etiam alti cum superioritate, & regalibus, ob incompatibilitatem subjectionis & dependentiæ. Papa ordinum Superioris & patris erga quemcumque Principem ejus filium & subditum, secus autem quoad Episcopos aliosque Praefatos, quos non implicat esse feudatarios, & subditos Principis sacerularis ratione feudi, in iis tamen, quæ illud concernant, juxta textus literales in cap. ex transmis. & cap. seq. de foro competenti, & admittunt omnes, unde non intrat illa implicantia, ob quam in summo Pontifice militantem, contrarium primo cafo dicendum est.

Ponderant, quoi plures autoritates ex collectis per Spad. dicto conf. 5. & 6. ubi in primo agit de potestate Imperatoris vel alterius Principis, in secundo de voluntate, & in tertio examinat quod sit maior ac magis communis opinio, eique adhuc idem Joann. ab Ecclesiæ & Cyrtac. conviro. 352.

Quidquid autem sit de unius vel alterius opinionis veritate, cui, ut dictum est, integrum locum relinquere proficeret, absque aliqua proprii judicii interpositione; in hac tamen facta spe, videbatur esse etiam ex causa questionis militantis, quando agitur de concessione facta per Imperatorem, vel alium supremum, in quo cada quodlibet tractata per Theraurum, ubi supra in primo responso, a habeat potestet abdicandi à etiam ultimam dominum, nec non regalia majora, & majorum superioritatem, & in aliis transferendi, & in his terminis concessionis facta per Imperatorem vel alio supremo, & in secundo & tertio, ut sunt praetatum Alix. dec. 26. & Frecc. de subfeudis, lib. 2. author. 29. n. 5. & finit. dicunt enim isti, quod Castra & loca abesse feudali qualitate Ecclesiæ concessa, efficiunt bona Ecclesiastica, & Sancta Sanctorum, ita Rex, vel alter Princeps facultatis non possit super eis onera imponere, & a servitio cogere, ut leges super modo succedendi, & possidenti, ut super devolutionibus edere, eo modo, quo potest cum illis bonis, quia concessit in feudum, quia in feudo semper remanet omnijmodus superior, etiam cum Ecclesiæ, vel Ecclesiasticis, ut supra; & sic istorum ac similibus Doctorum sensus videtur percutere exemptionem passim ab illis servitio, collectis, aliquis oneribus, quibus subiacent laici consumilla Castra & loca habentes, non autem ut exinde inferatur ad ampliorem iurisdictionem activam, ut privatim ad ipsum Principem in Vasallios laicos, alias de eius dominio, & superioritate existentes, adiutor corum, que fatis frequenter habentur in Toletana & in aliis subditis.

Refundunt, quod potest ab iurisdictione de factum, plurius Imperatorum successivis temporibus confirmatione roboretur, concessionem factam, ut patet ex dicto obser. 5. & 6. vel à loci & territorii situatione & congruentia, de iurisdictione, de privilegiis, que competit plurius Religiosibus, & Praelatis inferioribus super omnimoda exemptione ab Episcopis vel Ordinariis, quoniam non inde inferatur potest ab iurisdictionem activam in Clerum & populum privatim ad ipsum Episcopum, & ad territorio ceterationem.

Refundendo item ad veritatem, nihil tamen firmando, pro meo iudicio regulato præficiunt a communi usu & præxi, seu practicabilitate, & impracticabilitate, ponderant hanc questionis veritatem. Judicem esse ipsum factum, cuius potius quam juris illa sit, illud scilicet regulando, vel ab observantia, cui fatis in hac materia, deferendum videatur, ut ad literam probat idem text. in d. cap. Romana, §. debet de appellat. in b. vel à loci & territorii situatione & congruentia, quia nempe sit talis dictio quod congruerit & administrari possit per Praetatum Ecclesiasticum tanquam corpus scriptorum flans de se, abique perturbatione alterius Territori, seu Principatus, unde congruerit possit ille terminus, qui à simili, & cum quadam proportione habetur de loco nullius cum territorio separato de facto & per veritatem, ab adjacentibus Diocesis verè discreto,

scrito, juxta ea que habentur in Toletana & in aliis *sub tit.* de *jurisdictione*; secus autem ubi agitur de parvis locis cum exiguo territorio existentibus intra viscera aliquius ditionis vel Principatus, ita & taliter quod impracticabile sit hujusmodi allodium liberum cum omnimoda dependentia etiam ab alto Dominio & superioritate, ut de facto videmus, tam in Italia, quam in reliquo Catholicorum Orbis provinciis, per plures Ecclesiasticas, tam Cathedrales, quam inferiores facultates & regulares, ex antiquis concessionibus, quando usus feudorum, vel nullatenus, vel non adeo inleverat, plura Castra & loca jurisdictionalia possideri in allodium partim intra vicinia alius Principatus, unde propterea omnino impracticabilis est hoc separatio, ob plura inconvenientia exinde resultantia, atque ipsius Principatus regimen impedita.

Ita enim multi essent bannitorum, & feudorum hominum alyi, leges super vicinalium, aliarumque rerum extractione, vel introductione, & in aliis servari non possent, monetarum usus de facili corrupti, vel alterius posset, neque in cau peste, vel bellis, cum excubitis aliquis diligentibus super proprii territorii custodia providerit, cum similibus; ita quoque docente communis observantia & praxi, quoniam ex gr. in Regno Neapolitano (quod est quid magis, quia feudum Ecclesia) excepta Civitate Beneventana, cum qua iurposse de dominio Ecclesie Romana praemissa practicatur, in tota aliis Castris, & locis, etiam jure allodii per Ecclesiasticas inferiores possessis, contrarium servatur, ut Ann. dicta decr. 2. Apont. dicta decr. 2. Capobi. ubi supra, & alios, & de observantia in Germania, Hispania, Gallia, Gaill. Rosenthal. Covarr. Guglielmi. Benedicti. & ceteri collecti per Pereg. dicta cons. 1. n. 23. & Spad. dicta cons. 6. n. 63. & seq. cum revera alias materia sit impracticabilis, nisi, ut dictum est, loci situatio juncta cum praxi & observantia aliud suadet, & circa quam observantiam in hac facti specie major videbatur controversia, cum ex parte Reipublicae illa supponeretur, ad sui favorem, & contra ex parte Capituli controvertebatur.

Ponderabam præterea, scribentes hincide in hujusmodi involuta questione, videri confundere causas, seu terminos inter se omnino diversos, ex quorum distinctione forte magna conciliatio sequi videtur, quod faciliter aliud est agere de puncto appellationis à fententias, aliusque actis Episcopi, seu alterius Praelati in caufa Vassallorum secularium, an illa interponenda sit, adiunctor caufarum fori Ecclesiastici, seu spirituali, ad Metropolitanum aliquo Superioris Ecclesiastici, juxta gradum, seu ordinem ac Sacerdotum Canonibus prescriptum, tanquam ab Episcopo, & Praetato, vel potius ad Superioris Magistratus secularium Principis, qui castra & loci jurisdictionalia Ecclesie concessit, tanquam barone, seu domino temporali, eo modo quod extra controveriam equitur, quando castra per Ecclesiam possidentur in feudo. Aliud vero agere de alto dominio, ac supremo Imperio & superioritate circa regalia majora, concernientia regimen politicum Principatus, ut sunt actus, de quibus supra, cum similibus.

Primo cau, de quo propriè magis communiter agere videtur DD. collecti per Spadam, Mandell. Cacheron. & Thefaut. ubi supra, & de quo agunt præsterim Cyriac. contr. 552. & Joannes ab Ecclesia obser. 5. part. 2. ac etiam propriè agit text. in d. cap. Romania. §. debet, de appellat. in 6. deferrendum omnino videtur observantia, tanquam optimæ interpreti, ut literaliter probat idem text. & quæ observantia in cau, de quo agit Cyriac. contr. 552. assitit Ecclesia; quoniam ut pater ex pluribus casis Manutius, de quibus hoc cod. 117. quoniam feuda Episcopatus Mantua provenient ex concessione Imperatoris, seu alterius Principis laici, nihilominus in his caufis appellatur ab Episcopo ad Curiam Romanam, ideoque tali cau intrat etiam quæstio disputata inter Episcopum Novarien. & Archiepiscopum Mediolan. de qua Euzen. conf. 30. lib. 1.

Aut vero agitur de fecundo cau, & tunc probabilior fortè dicenda videtur opinio affilientis Principi facultatis, quoties, ut suprà dictum est, non agitur de provincia, seu parte ita separata, quod congrue diversum Principatum constitueri possit, flante de se, ac independenter à quocumque altero, ita utrum diversum regimen, etiam circa dicta regalia majora, & alium dominium, non causet illa inconvenientia, & impedimenta, quæ superius considerata sunt in casu bellorum divini, vel humani, sive in materia monetaria, aliorumque regulam, ac etiam perfectioris bannitorum, ac delinquentium, aliarumque legum ob-

servantia; & sic circa ea regalia majora, que politicum Reipublicæ, seu Principatus regimen in universum respicit, videntur ab ipso Principatu inseparabilia, ob dicta inconvenientia alias resultantia; secus autem quod cognitionem caufarum, earumque appellations, que compatibilitas urget ad Magistratus diversi fori pertinere, nullaque incompatibilitas, ut sunt fons collectandi, ac justificandi falnis, aliquid rebus humano sibi necessariis, illud jus privativum, quod collecte, seu vestigialis speciem latè sumpto vocabulo habere dicitur, cum haec penes barones, & Feudatarios, alioquin inferiores dominios & privilegio, vel coniuncti, ne esse possint, & soleant, Franch. decr. 56. cum aliis particulariter deducatis in Eugubina collectarum, & in Civitatis Castelli contributionis hoc cod. 117. Et hanc credemus esse veritatem, tum ob commonem ultimam & proximam, tum etiam ob necessitatem ita practicandi, relinquendo tamen ut supra integrum locum veritatis, abique co, quod uni, vel alteri adhaeret opinione.

Neque adeo videtur aliqua implicatio cum dicta Ecclesiastica juri dictione quod appellacionem in caufis Vassallorum, quemadmodum enim in feudo de directo dominio Ecclesie, non implicat adesse subfeudatarios, & dominicos secularium, à quorum fententias, & actis appellatur ad subfeudantem, eisque Magistratus laicale, quodcum dicta subfeudantia dicitur merita laicalia, quamvis ipsius feudum sit Ecclesiasticum, ex iis, quæ habentur deducta in Maffanen. Castrorum hoc cod. 117. atque docet quotidiana praxis Regni Neapolitani, ac Ducatum Parmae, & Placentiae, & quales etiam ante devolutionem erant Ducatus Ferrarie, & Urbini; ita è converto non implicat, dominio directum, seu magis hujusmodi locum esse laicale, ac epulum nature, & qualitas, qualis est reliqua provincia, seu Principatus constitutus unus, & idem corpus individuum, & tamen quod dominium inferius, seu subalternum sit merita Ecclesiasticum, ita ut sit species illius allodi mixti, seu secundum quid, quod habeat respectu Supremi Principis, & alti dominii, illam feudalitatem, qui confederatur per Spadam cons. 1. lib. 1. etiam in illis castris, & locis jurisdictionalibus, quæ sine investitura, & servito feudali, aliquid feudalitatis signis possidentur in Statu Ecclesiastico, ut sapienter hoc cod. 117.

Super quartu autem puncto competencyæ fori, abstinui a scribendo, potissimum quia causa necessitas, vel opportunitas non exigit, ac etiam quia oportebat prius bene fitum factum circa observantiam, seu possessionem, ad effectum inspicendi, quis contendunt effector, & quis reus, ut locus est effigie text. in c. si Clericus laicum, de foro competens, cum ibi notatus per scribentes, praetertim Feli, qui omnium forte melius materiam trahere videtur.

ANNOT. AD DISC. LX.

D materia istius discursus periculorum est agere, ac loqui ad veritatem, quoniam qualibet potestas exigit scriptores ad propriam opportunum; occatio autem non dedit ulterius disputatione, dum ita controversia cum honesta concordia finem accepta, ut infra ad 1. 128. infinitur. Videatur tamen quod materia sit in capitulo regulariter, & generalis, cuiuscumque caufi applicabilis, cumre vera observantia totum facere videatur, juxta diversum Principatum stylos, ac praxim; Ideoque dignoscit videtur confusus error pragmaticorum, & collectorum, in ea procedendi cum generalitatibus, five applicandi antiquorum, ac etiam modernorum autoritates in abstracto, non distinguendo loca, & tempora, aliaque circumstantias, ex quibus principalius decido pendere videtur, & aliqua ad materialm insinuat ad d. 128.

Ad rem tamen nimis facere videtur ea, que habentur d. 1. & seqq. de jurisdictione. super puncto, an Praelatus inferior, qui jurisdictionem spirituale, & quasi Episcopalem possidet in aliquo loco, habente Clerum, & populum, dicatur verus Ordinarius, cum qualitate nullius, & cum vero territorio independenter à quocumque Episcopo ex vicinioribus, vel potius sit inferior Praelatus sub altero Ordinario, vel Episcopo, ut attendi debet situatio loci, an sit in aliquo Diocesis circundatum, adeo ut unque ab illa Diocesi sit circumdatus, vel è converto sit in extremitate, ut propter eius dicti valcat corpus distinctum, quod sit de se, ut isto posteriori cau faciliter intret probatio territoriorum separati, cum omnimoda independentia, secus au-

tem in altero: ita p. in temporali jurisdictione, an sit, secne, intraviscera, & in circumdatio Regni, vel Principatus, & dominii ejus, qui jura Regni, vel supremi Principatus habeat,

ROMANA SEU STATUS ECCLESIASTICI INFEUDATIONUM.

Discursus ad petitionem Cardinalem Farnesii.

De Bulla S. Pii V. de non infelandis, an comprehendat alienationes, seu concessiones frumentorum, reddituum, & emolumentorum Castrorum, & locorum, quæ infelandi prohibita sunt, seu prædiorum, & bonorum, quæ ipsis annexa sunt. Et an p. in feudatione detur distinctione dominiorum, ac diversa natura bonorum in eodem Castro, vel loco,

Et aliqua de conclusione, quod prohibita alienatio, non est prohibita alienatio commoditatis.

S U M M A R I U M .

1. *Causa controversie.*
2. *De distinctione dominiorum in Feudatorio, ut unus sit publicum, & jure feudi, aliud privatum, & alodium.*
3. *De eadem distinctione in Principe.*
4. *Quod Princeps sit Reipublica maritus.*
5. *Quando procedat dicta distinctione dominiorum.*
6. *Domitia emanant sub diversis titulis a Princeps tanquam fonte, seu scaturigine, & bona sunt diverse nature.*
7. *Sed penes ipsum Principem omnia sunt eiusdem naturae.*
8. *Non potest esse quis Rex, & R. & sic non datu feudum in ipso Domino, sed tunc est alodium.*
9. *Devolutio feudi, cessat distinctione feudalium, & alodium, & omnia sunt eiusdem naturae, & extinguuntur priores dignitatis, & prærogativa, ac etiam onera, que non confirmantur in nova conceptione.*
10. *Concessio feudi an venient bona pecunia ad concedentem alioz.*
11. *De diversa persona Pape illa Episcopi Urbi.*
12. *In quibus bonis praticari possit alienatio circa violacionem Bulle Piane de non infelandis.*
13. *Deratione, cui inixa est Bulle Piane.*
14. *Feudatarius prohibetur, non solum alienare ipsum feudum, sed etiam bona sit illa spectantia.*
15. *De difference inter Principe, & Feudatario.*
16. *An Bulle Piane prohibet alienationem frumentorum, & reddituum ipsorum Civitatum, & Castrorum non infelandorum.*
17. *Aliud est endum, aliud sunt fructus, & emolumenta feudi.*
18. *Commodis feudi alienari posse, & non venit sub probibitione, & deratione.*

D I S C. LXI.

Urgentibus aliquibus mere casuibus Sedis Apostolice occurrentibus, cum agetur de modis minus subditorum gravatorum pro obtinendis subditis ad id necesse est, quidam Praelatus Camerale, vere insignis, & consumatissimus J. C. in Ecclesiastica etiam eruditissimus, & Christiana politica versatissimus, propofuit procedi posse ad concessions, & alienationes illorum bonorum, que existentia in Civitatis, Terris, & Castris ad Sedem Apostolicam immediate pertinentibus, non sunt de sua natura, & qualitate jurisdictionalis, neque perneciæ, & inseparabilitatis annexa ipsi Civitatis, vel Castris, & de eorum pertinentiis, sed jure privati dominii potius possessa, ut sunt domus, vineæ, Molendina, prædia, templa, & similia, abique co quod obstat Conf. 35. S. Pii V. rigorissime prohibens per verba prædicta concessi in feudum, gubernium, Vicariatum, Dicatum, ac quibusdam titulis perpetuum, sive ad longum tempus, Civitatis, terras, oppida, Castra, Arces, & loca ad Sedis Apostolice proprietas pertinentia, quoniam alia esse possunt solita, quasi quod hujusmodi bona essent quid diversum ab ipsi Civilitatibus, Oppidis, & Castris, assignata ratione, quod aliud est dominium publicum, & jurisdictionale existens p. Principe, vel Dominum jure publico concernens ipsum corpus Civitatis, Oppidi, vel Castrum cum univero ejus territorio in Imperio, jurisdictione, & jure terendi; aliud vero sit dominium privatum, & alodium bonorum intra eisdem loci limites existentium, & que jure privato ab eodem Principe, seu Domino possideri possunt; quamvis autem hic p. infeudatorem discutere progressum non habuerit, ob cestatam dictam occasionem, nihilominus clara mem. Cardinalis Farnesius unus ex deputatis eisdem Congregationis, vel ad curiostatem, vel ad articuli preparationem, quatenus illum examinari concingeret, meum defuerit pro veritate judicium petiri,

Respondi, laudandum esse dictam distinctionem dominiorum, & bonorum, utpote in suis casibus veram, & per DD. probatam, ac etiam laudandum esse motivum, modo quo infra, non tamen laudandum esse rationem, seu dictæ distinctionis applicationem ad casum.

Vera siquidem est distinctione prædicta inter dominium publicum, & privatum, in eadem Principe, vel Domini, seu feudatari persona concurrens, ut per Imol. in l. 3. in principio, ff. de acquiren. posse. Petra, de fideicommissis, quæff. 13. num. 511. cim. seq. Bellon. jun. conf. 44. num. 31. Surd. conf. 135. 151. & 311. Menoch. conf. 595. numer. 17. plene Rosenthal. cap. 12a. consol. 15. Rota apud Buratt. decr. 276. & 426. post Duran. decr. 28. decr. 272. post Cene. & habet frequenter deducendum hoc sit, præterim in Clomen. Vallium, in Maffanen. Castrorum, in Romana, seu Perfina, & in aliis, super adeo frequenter ventilata questione, an omnia per feudatarium possella intra fines feudi, ceutarum feudalia, ac ipsius feudi jure possella, vel potius alodium jure privato, & ad instar Vassallorum, aliorumque privatorum.

Quæ distinctione, nedum in feudatorio, vel alio inferiori Domino, sed etiam in Supremo Principe datur, cum duplicitate consideretur, primò scilicet tanquam Princeps, & Reipublica Maritus, possidens jura, & bonum ab ipsam Reipublica pertinetia, tanquam illius dotem; & secundò tanquam homo privatus, possidens bona sui patrimonii, ad instar aliorum Civium privatorum, ex deductis per Peregrin. de jurefici. lib. 1. tit. 1. cum dñob. leg. Quodque Princeps dicatur Reipublica Maritus, & subditorum pater, & de his que hoc maritale, vel respectivæ paternæ jure sibi incumbunt, vel ne, habentur aliqua in Pisaren. Molendinorum loco cod. 117. & in Spoleto gabela sub tit. de Regalibus ad materialm Vettigianum, ac alibi.

Venit observabam cessare applicationem, dictæ distinctionis ad casum, cum illa procedat, in omnium sensu, in capitulo reduplicacione perlonarum in Principe, vel feudatorio, aut also domino concurrentis ut supra, que reduplicatio in prefatis cestabat, quoniam tam ipsa Civitates, Oppida, Castra, & Loca, quam etiam omnia bona in eis existentia, cijuscumque sint naturæ, & qualitatibus, pertincent ad Sedem Apostolicam tanquam dominiam jure Principe, & ex sola ratione dominii publici, & sic successivæ qd Papam tanquam hujus Reipublica temporalia maritum, seu spiritualis supremum administratorem, vel moderatorem, ut de Papa considerando respectivæ tanquam viro Ecclesiæ, Fagnan. in cap. acceptimus, num. 37. de patrib., & sic tempore inspecta una persona publica absque concursum alterius persona private ab ista omnino diversis, unde propterea certas dictæ distinctionis dominiorum publici, vel privati, difteret ad personam, in qua utrumque reficiat.

Minus intrat distinctione resultans ex natura, seu qualitate bonorum, quoniam data unitate personæ, ista videtur impossibilis; a Principe siquidem tanquam a fonte, seu scaturigine, emanant bonorum dominia sub diversis titulis, seu desilicet, alodium, offici, Vicariatus, Gubernii perpetui, & similibus, tanquam per communicationem ejusdem aquæ perdiversi rivulos, seu diversa organa, ex quorum respectiva diversa qualitate, illa aqua, que in scaturigine est eadem, in diversis imminutur qualitatibus, quoniam sunt diversæ inter se difterentes, non autem in ipso fonte, in quo, clausi, vel cestatis aliquibus rivulis, seu organis, remanentes in unicâ primâ natura; five ad instar maris; à quo per diversos meatus prodeunt aquæ sub diversis naturis, & qualitatibus, alia squamidem sunt dulces, & gratae, alia fulphureæ, alia salte, alia frigida, alia calide, &c. In ipsum vero mare redeunt, omnes efficiantur ejusdem primæ naturæ, omnesque sunt aquæ maritimæ, hujusmodi di diversitate cestante.

Ita in proposito, penes Vassallos, seu alios Principis concessionarios, & privatos datur ita distinctiones dominiorum, & bonorum, quae alia sunt feudalia, alia emphyteutica, seu censita, & alia libera, & allodialia, &c. sed quod ad ipsum Principem in unica Principatus persona, non autem reduplicari consideratum ut supra, omnium sunt allodia; sed cum jurisdictione, & Imperio, atque unicum est dominium iure publico, & dominicali competens, quia non potest quis esse dominus, & fendarius, vel emphyteuta, neque Rex, & Baro, ne debet servitus in se propria, item in cap. 1. post numer. 12. & 13. ex quibus causis feudum amittitur. Affit. ad Constitutiones Regi in praed. quod. 25. num. 6. Freccia de subfend. lib. 1. tit. de origine Baronum, num. 45. Rovit. decr. 6. numer. 15. & habetur deductum in Urbinate, predii hoc eod. tit. ad materiam Bullae Baronum, se etiam in Romania bulli alecurum sub tit. de Regalibus ad materialem Urtiligatum, & in Pamplon. decimaru subtit. de preminentibus, ac alibi in proposito Civitatum, vel provinciarii Regio, vel Principali additum, an sine causa, & diverso titulo, vel jure devolutionis, seu reverberis ad priorem cauam.

Hinc devoluto feudo habente dignitatem, aliasque praerogativas, & magna privilegia, non de facili, & ceterum concedit solita, ut praetextum iuri regalia, omnianchia ex veteriori sententi extinguitur, unde si denou illud concedatur in feudum, istud non habebit priores dignitatem, vel praerogativas, & privilegia primo fendariatio ex speciali iure concessa, neque erit feudum antiquum, sed novum, ex plene deductis per Rovit. decr. 6. p. 10. ubi bene examinat doctrinam Minat. in confit. vñ aliquibus num. 3. nisi Regis voluntas accedit, vel exprelle, vel conjecturalis, cuius ratione, & non alias subfert possunt deducere per Menoch. corf. 905. ubi de feudo devoluto, & denou concessio, an retineat priorem dignitatem, seu titulum, priore que preminentias, & admittit apud Rovit. d. decr. 6. infra, ubi concordantes. Et convertere, devoluto feudo, quod conceperit erat hunc certo servitu, extinguitur, & lib. nova concession non venit, nisi explicite, vel conjecturaliter, & implicite illud repperatur, vel nisi effe feundum habens de natura illo devolutum, vel non annexum, ut bene articulum examinat, licet incidenter, idem Rovit. decr. 98. n. 4. & n. 8. cum seq. ad finem, ubi concordantes, & de ista conclusione extinctionis prioris qualitas agit.

Pronuntiatur etiam, vel tenuiuntur, aut aliud casum, ad Regem, seu Principem devoluntur cum feudo bona allodialia, quae per fendarium iure privato possidebantur, si denou illud Castrum, seu corpus constitutus universitatem denou concedatur, totum est feudum, sublata priori distinctione ob subfertum confusione, per quam dicta differunt, seu distinctio cestavit, nisi in nova concessione distinguitur, quod feliciter fendaria conceduntur pro feudo, & allodium pro allodium, ex bene deactis apud Rovit. conf. 101. n. 36. & per lib. 2. unde quando apud Menoch. conf. 395. Sarda. conf. 135. 151. & 311. Bellon. jun. dicto conf. 44. cum aliis apud eos, disputatur, an concessio Castro cum pertinentiis suis, venient illa bona, quae concedens possidebat iure privato, etiam quando Castrum erat alterius infundatum, id procedere possit, quando in eodem concedente viger & considerari potest dicta personarum distinctione, & reduplicatio, cum eius presupposito praefat & ceteri procedunt.

Ideoque cum omnia ut supra pertineant ad Papam ut Papam iure publico, & Principatus, non autem iure privati patrimonii, dicibant in proposito, incongruum videri dictam distinctionem, seu rationem a dictissimo iure afflignam, praeterquam quoad ea bona & iuras, quae pertinent ad Ecclesiam Romanam particulariter, in qua Papa reduplicare considerat tanquam Urbis Episcopus, differente ab eundem tanquam caput, & Episcopum Ecclesia universalis, juxta distinctionem, de qua in Urbinate, juris Metropolitici sub tit. de preminentibus, & aliis pluribus.

Quamvis autem dicta ratio, ac distinctio non placent ut supra, adhuc tamen placebat motu, atque in ratione ne discussiva tantum, nullam tamen determinatum judicium deliper dante, intantumque locum relinquendo revertiti, cum privatiorum non sit, huc decidere, dicibant dictum motu videri practicari posse citra dicta Bullae violationem, in illa specie bonorum, quae licet ut supra penes Principem sint de codem dominio publico & jurisdictionali, eodem modo, quo sunt ipsa Civitates, Oppida, & Castra, nihilominus de eorum natura non sunt de illis, & seq.

C. seq. Rota in Tiburtina Castrorum. 10. Martii 1662. coram Bevilagu, confirmata 13. Junii 1663. 9. Junii 1664. & 9. Februarii 1655. coram eoden, & de qua causa habetur actum hoc eod. tit. seq. Facultas enim pereipendi emolumenta feudi, & jurisdictionis dicitur allodialis, & diversa a feudo, cuius est capax ille, qui effe fendariorum incapax, Cyriac. conro. 401. num. 50. bene decr. 100. n. 15. & seq. p. 9. rec. ubi concordantes, cum aliis in dicta Tiburtina.

Quod docet praxis fatis frequens, Civitanum, & locorum demalium in utriusque Sicilia Regis ad demalum provocantium cum prælatione aduersus carum emporem, quoniam solendo valorem, ipsa Communitates obtinent omnes, feudi, seu loci redditus, prouentus, & emolumenta, etiam in aliquibus ex jurisdictione provenientia, & tamen ipsa Civitatis, vel loca sunt de immedio, & pleno dominio Regis, idemque observabantur dicti posse, quod docet praxis Status Ecclesiastici per erectionem Montium Cameralium super redditibus bonorum, & iurium ad eamdem Cameram pertinentium, atque in Civitatis, Oppidis, Castris, & locis existentium, & tamen id passim practicatur citra dicta Bullæ violationem.

Claruit vero hoc procedere dicebam, si id fieret, non per viam formalis alienationis, ac translationis dominii ipsorum bonorum, fructuum & prouentuum, sed per viam cessionis, seu concessionis commoditatis, quae considerata tanquam nudi facti, non dicunt tangere ipsius feudi, vel corporis substantiam, quia Castrum remaneat dicunt patres, Procurator in rem propriam, solum capere dicti fructus, & emolumenta, tanquam bona ab ipso Castro, seu feudo diversa, & separata; unde propterea, quamvis ex dispositione text. in cap. Imperiale, de prohib. feud. alien. per Federic. omnis feudi ejusque membrorum, & pertinentiarum alienatio prohibita sit, five etiam per investitura particularium feudi, vel emphyteutis alienatio sub stricta forma prohibetur, non tam dicta commoditas prohibita, sed etiam receptum theor. Bart. in l. 1. qui. 5. n. 1. ff. de pignor. & in l. Codicilli, §. Infruct. n. 4. ff. delecat. 2. Neuglan. de pignor. 2. memb. 2. par. n. 48. Barb. in l. Infruct. ff. solit. marit. n. 14. & seqq. Rosenthal. cap. 9. concil. 1. & concil. 5. Amicangel. quaff. feudal. 18. n. 10. cum seq. De Rubeis apud Spad. conf. 4. numer. 80. Merlin. decr. 843. plena Rota decr. 481. numer. 13. part. 4. recent. tom. 2. Romana Salviani 17. Aprilis 1643. & 9. Decembri 1644. coram Cerro, quarum prima est impresa decr. 167. pars. 9. recent. Tuleulaniana Salviani 22. Maii 1654. coram Zaratu de qua sub tit. de emphyteut. & sequit. hoc eod. tit. Et practicamus in officiis, aliique iuribus regalibus in commercio non existentibus, ac etiam in pensionibus Ecclesiasticis, ut in suis materiali sub tit. de regalibus ad matrem officiorum, & sub tit. de pensionibus, quae tamen omnia ut supra, discussiva, & ad nuditam curiositatem, nihil desuper sumando quod punctum principalem, dictaque Bullæ intellectum, a Sanctissimo, ac Sancte Scolome, & privative tribuendum.

S U M M A R I U M.

1. An Bulla de non infundandis, locum habeat in Castris confitatis.

2. An eadem Bulla procedat in pignoratione, vel hypothecatione.

3. De eodem, de quo n. 1. cum distinctione.

4. Declaraturs materia allodium in Castris jurisdictionibus.

5. An remissio, incuse caducitatis cadat sub Bulla.

ANNOT. AD. DISC. LXI.

Tam super contentis in hoc discurso super concessione commoditatis, quam etiam super alijs quæstionibus, que desuper excitari solent, & praestent super illa, de qua particulariter agit Spad. conf. 16. lib. 1. de qua etiam obiter non gustato articulo, Fagnan. in cap. ex parte de fendas n. 4. penult. an scilicet hac Bulla habeat locum in illis Castris, & locis jurisdictionibus, quorum incameratio sequitur ratione confusione honorum, ob delictum privatum, ac alias, quam per sellionam erga proprium Principem (cum isto calo non fit confatio, sed devolutio connaturialis feudi) omnem dubitanti occasionem subtilisse videtur moderna Constitutio Alexandri VII. quæ adhibet verba nimis generalia, & effrenata.

Verum, ubi etiam hujusmodi Castra, & loca inhabitata, quæ

Atque in idem, ut Bulla comprehendat etiam concessio nem commoditatis, conferunt deducta per Spad. conf. 23. edem lib. 1. ut etiam pignoratio, & hypotheca cadat sub eadem Bulla, cum præposito tamen pignoris verti, & naturalis, mediante scilicet traditione rei pignorata de facto in manus Creditoris, ac etiam respectu hypothecæ, quod ea sit specialis; lecus autem si generalis, quæ tamen non deducatur ad exercitium, per quod refulget idem effectus alienationis, iuxta distinctionem, de quatuor de alien. & contract. prohib. discr. 1. & tit. de cred. discr. 13. & 1. ubi concordantes.

Quatenus vero pertinet ad dictum punctum, de quo agit Spad. discr. con. 16. adhuc non dedit calus formiter disputare, obiter tamen excita ita difficultate in forma distinctione, ultra dictum motu invenimus novum, quod resultat in contrarium ex prefata moderna Constitutione Alexandri VII. ita etiam seclusa, mihi videbatur parum probabilem opini, quam Spadabubiner, quatenus agatur de incamatione omnimoda, & perpetua, cum id nullum habere videatur probabile fundamentum, idemque dieciam procedendum esse cum distinctione inter illam confusione ad tempus, quae stat durante vita, vel iure delinqutis, absque prajudicio aliorum, qui ex investitura in forma pacti, & providentie, vel ex fideicommissu majorum, seu lias vocati tunc ex persona propria, adeout dellam possessorum non valeat eis prajudicare, & illam confusione omnimoda, quæ in perpetuum sequatur.

Primo enim calu recte inrat confidat Spad., quod jura Valfalli non sunt extintæ, neque, re vera, intrant termini devolutionis, vel incorporationis, & confederationis dominii utilis cum directo, sed quod potius sicut obtinet commoditatem, vel fruitionem ad tempus, ex persona delinqutis, tanquam Cestiorum, vel Procuratorum in rem propriam, five heres anomalis.

Ad infar corum, quæ apud Sard. decr. 102. & titul. de Emphyteutis, habemus in materia emphyteutica, quod si dominum directus durante investitura emat, seu alio titulo acquirat ipsa bona emphyteutica, non resultat confusio domini utilis cum directo, neque dicunt possidere illa bona tanquam dominus iure suo primario, sed potius tanquam tertius Cestiorum illius commoditatis durante iure cedentis, & eodem modo, quo tit. de fideicommiss. discr. 195. habetur de vocato ad fideicommissum, cui facta sit preventiva restitutio, vel refutatio fideicommissi, vel majoratus jam agniti, & postessi, quoniam durante vita, vel iure rei, istius dominio, & jure potius obtinere dicunt, ut propriece ejus debitis, & oneribus subjaceat.

In altero autem calu incamationis omnimoda, & perpetua, adeout non sit illa acquisitionis ad tempus, quæ re doleat potius sicutus fructus, quam proprietatis, sed sit perpetua, tunc nullatenus haec opinio, videat subtestabilis, quoniam, aut illa Castra, & loca jurisdictionata, in quibus ratione delicti possessorum intrat confusio, ab eo possidebantur in natura veri feudi; aut in natura allodi, ut pro majori parte obtinent barones, & Domicelli Roman. Primo enim calu planum est, quod quomodo cum cestiorum feudatarum, adeot non fit suspicio, vel obdormitio ad tempus, sed cestio totalis, & perpetua, sequitur dicunt reversio rei ad suam primam causam, vel unitatem, & extincio servitutis feudalis, ex illo certo principio, quod non datur servitus in re propria, neque potest quod effe eodem tempore dominus & Valfallus, vel Rex, & baro; quod generaliter habemus in omni materia indiferenti, quod scilicet, si habens servitutem uliusfructus, vel Censu in aliqua re, efficiatur eisdem rei dominus, servitus extinguitur, eodem modo, quo clauso, vel cestio vicilio, seu aqueductu, per quem aliqua pars aquæ ad privatam utilitatem trahatur a lacu, vel a flumine, illa aqua remanet in sua antiqua unitate, per viam confusio, & per consequens quando eadem pars, vel quantitas aquæ alteri denou per novum viculum, vel aqueductum conceatur, ista erit nova concessio ex integræ, per speciem novæ formalis dismembrationis, ac separationis à sua antiqua unitate, quod est prohibitum per Bullam, ut a simili habemus in domino fundo, eis alteri uliusfructus habebat, quod si ipse ex quoconque titulo uliusfructus acquirat, ille extinguitur, adeot si denou uliusfructus, etiam ad favorem ejusdem antiqui uliusfructarii constitutus, multò verò magis si ad favorem tertii, iste uliusfructus novus, ex integræ constitutus, ex relatis sub tit. de Dote, discr. 148. & aliibuties.